

VAHYE YAPILAN İTİRAZLAR

Doç.Dr.Abdullah AYDEMİR

İnsan yaratılışı kötülüğe meyyaldır. ¹ Başıboş bırakıldığı zaman derhal azar ve sapar. ² Yoldan çıkarılır. Dünyada insanca bir hayat sürmemiz, ahirette de mesud ve bahtiyar olmamız için Yüce Allah peygamberler göndermiştir. Bunların ilki Hz.Âdem, ³ sonuncusu ise Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'dir. ⁴ Peygamberlerin kesin sayısını sadece Allah bilir. Kur'ân-ı Kerîm bunlardan 28'inin ismini verir. ⁵ Bazı hadislerde peygamberlerin sayısının yüzbini aştığı ifade edilmektedir. ⁶ Bunların ne zaman, nereye ve kimlere gönderildiği de kesin hatlarıyla açıklanmış değildir. Fakat Kur'ân-ı Kerîm şunu net olarak ortaya koymuştur ki, "her ümmete bir peygamber gönderilmişti." ⁷ ve Allah azabı ile korkutulmayan hiçbir millet yoktur. ⁸

Eğer peygamberler olmasaydı insanoğlu bazı engelleri aşamaz, doğru ve hak yolu bulamazdı. Allah'ın rızasına erme ve O'na gerektiği tarzda ibâdet etmede gerçek müşidler peygamberlerdir. ⁹

Peygamberler kendi kavimlerine gönderildiği halde (Hz.Muhammed hariç), tebliğatları yalnız kavimlerinin yaşadığı yöreye has değildir. Peygamberliğin bütünlüğü (bölünmezliği) sebebiyle bütün insanların ona inanması ve söylediklerini takip etmesi mecburiyeti vardır. ¹⁰

Peygamber kavminin desteğini kazanmak zorundadır. Aksi halde onu şöyle bir tehlike beklemektedir; tebliği diğer insanlara ulaşamaz veya çok zor ulaşır; ulaştığı takdirde de tebliğ değişikliğe uğrayabilir. Onun en önemli görevlerinden biri de tebliğin arzu edilen yerlere ulaşması için elinden geleni yapmasıdır.

Hz.Peygamber'in (s.a.v.), önemli gün ve mevsimlerde panayır ve bayram yerlerinde hazır bulunarak uzak ve yakından gelenlere Kur'ân okuması ve onlara peygamber olduğunu duyurması; Akabe buluşmaları; Taif seyahati; bütün tehlikesine ve şiddetli takibe rağmen Kâbe'de elde ettiği her fırsatı değerlendirmesi bunun içindir. Tebliği bir fazla kişiye ulaştırabilmek için göze almayacağı fedâkârlık tasavvur edilemez.

Kur'ân'da e, peygamberler ile mensup oldukları kavimlerin kı-

yamet gününde yüzleştirilmelerinden de bahsetmektedir: "Kendilerine elçi gönderilmiş olanlara soracağız ve elbette gönderilen elçilere de soracağız... Biz onlardan uzak değiliz. 11

Peygamber gerçekleri, hiçbir şeyi gizlemeden 12 ve taviz vermeden açıkça 13 ilân etmekle yükümlüdür ve insanlardan gelmesi muhtemel tehlikelere karşı ilâhi koruma altındadır. 14

Kur'ân-ı Kerim, Hz.İsâ (a.s.) ile Hıristiyanların yüzleştirilmesinden bahseder: "...Ey Meryemoğlu İsâ, insanlara 'beni ve anamı Allah'tan başka iki tanrı edin'in' diye sen mi söyledin?" (Hz.İsâ der ki:) "Hâşâ! Sen yücesin. Gerçek olmayan bir şeyi söylemek bana yakışmaz...." 15

Allah her ümmetten bir şahid çıkaracaktır 16 ki, bu şahid müfessirlerin çoğunluğuna göre peygamber olan kişidir. Hz.Peygamber ise (s.a.v.), ümmetin Kur'ân'ı terk etmesinden şöyle yakınmaktadır: "Yâ Rabbi! Kavmim, bu Kur'ân'ı terk edilmiş bıraktılar." 17

İnsanlara hak yolu göstermeye memur peygamberlere uyma ve onların gösterdiği istikamette hareket etme kolay olmamıştır. Davaları haklı olduğu halde, çok büyük çileler çekmişler ve bu çileli hayatları ömür boyu sürüp gitmiştir. Nûh peygamberin (a.s.) asırlarca devam eden davetine kavmi şöyle karşılık vermiştir: "... Doğru sözlülerden i-sen tehdit ettiğin azabı başımıza getir! Dediler." 18

Her şeye rağmen Hz.Nûh (a.s.) irşadlarına devâm etti. İmansızların önde gelenleri tehdidin şiddetini artırdılar 19: "Ey Nûh! Eğer bu işe son vermezsen kesinlikle seni taşa tutacağız." 20

Peygamber tehdide aldırın kişi değildir. Sıkıntı ve başa gelmesi muhtemel tehlikeler hesaba katılırsa bu kutsal görev yerine getirilemez. Daha öncekiler gibi Nûh (a.s.)'dan sonra ki peygamberler de yılmadan görevlerine devam etmişlerdir. Kur'ân-ı Kerim bazı âyetlerde bunlara atıflarda bulunmaktadır. 21

Peygamberler de bizim gibi insandır. 22 Bir ana ve bir babadan dünyaya gelmişlerdir. 23 Onlar da yerler, içerler, uyurlar, uyanırlar, evlenip çoluk-çocuk sahibi olurlar. Çarşı ve pazarlarda gezer, alış-veriş ederler. Halk içinde dolaşırlar. İş güç sahibi olabilir, belli bir zanaatla da uğraşabilirler.

Peygamber olmaları onlara insanüstü sıfatlar kazandırmaz. İlâh veya yarı ilâh'lık mertebesine yükselemezler.

VAHYE YAPILAN İTİRAZLAR

Birer insan olduklarını söylediğimiz peygamberlerin bazı sıfatları vardır. Onlar bu sıfatlarla diğer insanlardan seçilip ayrılırlar. Peygamber olmadan önceki temiz ve dürüst yaşayışları peygamber olduktan sonra da artarak devam eder.

Peygamberler Allah'tan aldıkları emirleri, nehiyleri ve tekmil vahiyleri olduğu gibi insanlara ulaştırırlar (tebliğ). Bunda herhangi bir ilâve veya eksiltme düşünülemez. Bir âyet şu meâldedir: "Ey Peygamber! Rabbinden sana indirileni tebliğ et; eğer bunu yapmazsan, O'nun elçiliğini yerine getirmemiş olursun ..." 24

Kendilerine ulaşan bilgileri değiştiremezler. Böyle bir şeye kalışmanın cezası çok ağırdır: "Eğer Muhammed kendine gelen vahiylerle bazı şeyler katmış olsaydı, biz kendisini kuvvetle yakalardık... O'nun şahdamarını koparırdık..." 25

Peygamberler kendilerine vahyedilen şeyleri unutmazlar: " (Ey Muhammed !) Sana (Kur'ân'ı Cebrail vasıtasıyla) okutacağız ve sen onu unutmayacaksın." 26

Peygamberler doğru insanlardır (sıdık). Onlarda eğrilik, yalancılık, dolandırıcılık, sözünde durmama ve başkalarını kandırma gibi gayri ahlâkî haller yoktur.

Her yönüyle güvenilir kişilerdir (emânet). Özellikle Hz. Peygamber'in bu yönü siyer kitaplarında çok iyi tesbi edilmiştir. Daha gençliğe ilk adım attığı yıllarda, haksız tecavüzele durdurucu ve azgınları cezalandırıcı Hıfû'l-Füdûl cemiyetine girmişti. 27 İlerleyen yıllarda bu emânet duygusu artarak devâm etmiştir.

Peygamberler günahlardan uzaktırlar. Maddî ve ruhî bakımdan temizdirler (ismet ve fetânet). Bunlardan başka onlar, zeki ve akıllı kişilerdir. Bön, ahmak ve aptal değildirler.

Ölüm, her fani için kaçınılmazdır. Peygamberler de sonu ölümle biten veya tedâvisi kabil, gelip geçici bedenî hastalıklara yakalanabilirler. Baş ve diş ağrısı, nezle, grip v.s. gibi.

Fakat peygamberler psikolojik ve nörolojik rahatsızlıklardan beridirler. Deli, saralı, ağır veya hafif cinnet içinde olan birinin peygamber olması düşünülemez.

Hâl bu iken, bu sıfatları gözardı eden Yahudiler peygamberlere ve dolayısıyla Yüce Allah'a olmadık iftiralar atmışlardır:

"Yahudiler, 'Uzeyr Allah'ın oğludur' dediler." 28

Kendilerine Hz.Mûsâ ve kardeşi Hârûn (a.s.) gibi peygamberler gönderilen, Tevrat gibi bir kitaba sahip olan İsrailoğulları, tarih boyunca türlü türlü fenalıklar işlemişler; peygamberleri öldürmüşler, Tevrat ile amel etmeyi terketmişlerdi. Aradan uzun zaman geçip Uzeyr (a.s.) değişik bir üslupla konuşunca, bu başka türlü olamaz, "Bu Allah'ın oğludur" demişlerdi. Allah'ın oğlu olmayacağını bilmeleri gerekirdi. Önce Allah'a, sonra da Uzeyr peygambere yapılan bu iftira ileride daha başka iftiraların kapısını açmıştır. 29

Yahudiler Hz.Mûsâ'ya: "Bize Allah'ı apaçık göster" demişlerdi. 30 Bir peygamberin Allah'ı gösteremeyeceğini bilmeleri gerekirdi. Kendilerine gerçekler anlatılmış, doğru yol gösterilmişti. Buna rağmen böyle bir istekte bulundular. 31

Öte yandan "Yahudiler ve Hristiyanlar: 'Biz Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz' dediler." 32 Bu âyetin nüzul sebebinden anlıyoruz ki, Hz. Peygamber zaman zaman hem Yahudileri ve hem de Hristiyanları İslâm'a davet ediyordu. Onlara, inanmadıkları takdirde de başlarına gelecek belâ ve musibetleri haber veriyor, Cehennem azâbından sakındırıyordu. Buna karşı onlar: "Bizi bununla mı tehdid ediyorsun? Kendini yorma; biz Allah'ın oğullarıyız..." cevâbını verdiler. 33

Bu cevâplarıyla Allah yanında ciddî bir yakınlıklarının olduğu -nu veya Allah'ın oğlu dedikleri peygamberlere yakınlıklarını kasdetmiş olabilirler. Fakat, Kur'ân'ın haber verdiği bu cevâp inanmışlara yakışmıyordu. Şüphesiz Hz.Âdem'le başlayan peygamberler zincirinin en önemli isimlerinden olan Hz.Mûsâ'da, Hz.İsâ da kendi muhataplarına işin gerçek yönünü anlatmış ve hiç bir kimsenin "ben Allah'ın oğluyum veya biz Allah'ın oğullarıyız" demesinin doğru olmadığını öğretmişlerdir.

Yüce Allah âlemlerin Rabbidir; ilmi her şeyi kuşatmıştır; kudreti sonsuzdur. O'nun yarattığı her varlığın yapısında sonluluk (fenâ) ve yaratılmışlık vardır: "(Yeryüzündeki) herşey (yani tüm tabiat) yok olacaktır; yalnız Rabbinin, celâl ve ikram sahibi yüzü (zâtı) bâki kalacaktır." 34 Hz.Peygamber'e (s.a.v.) şöyle demesi emredilir: "...Rabbimin sözlerini yazmak için denizler mürekkep olsa, Rabbimin sözleri bitmeden denizler tükenirdi..." 35

İyi düşünülürse sâdece bir tek Allah olabilir; ilâhlann teaddüdü

câiz değildir. Çünkü insan ne kadar birden fazla ilâh düşünse de, sonuçta yine bir tanesi karşınıza "ilk" olarak çıkacaktır: "Ve Allah dedi ki: İki tanrı edinmeyin, O ancak bir tek Tanrı'dır..."³⁶; "Allah kendisinden başka tanrı olmadığına şahitlik etti"³⁷; "{Ya Muhammed !} De ki: Eğer dedikleri gibi Allah ile beraber (başka) tanrılar bulunsaydı, o zaman (öteki tanrılar), Arş'in sahibine (yaklaşmak için) bir yol ararlardı."³⁸

Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır; kulluğun O'na yapılması, sadece O'ndan sakınılması gerekir; insanlara gelen her nimet O'ndandır; sıkıntı anlarında sadece O'na sığınırız.³⁹ Buna rağmen bir çok insan, vahyin Hz. Âdem'den beri ısrarla vurguladığı "Allah'ın birliği" konusunda peygamberlere rağmen doğruyu bulamama bahtsızlığına uğramış ve Allah ikidir, diyebilmiştir.

Kur'ân'a göre en kötü ve en şerli olanlar açıkca ve temelden Allah'ın varlığını inkâr eden, materyalist ateistler ve Allah'a şirk koşanlardır. Allah'a iman bulunmadığı yerde işler temelsizdir, bozuktur. Eğer Allah'a iman varsa gerisi mantıkî bir silsile ile gelir. Ama eğer Allah'a iman yoksa, o zaman diğer bütün gerçekler yani rızık verme, kâinattaki düzen, hidâyet ve tüm işlerin neticesinde sorguya çekilme v.s. gibi hususlar şüpheli hale gelir.⁴⁰

Allah'a inanmadıkları ve O'nun varlığını kabul etmedikleri halde bir çok ateist ve şüphecilerin evrendeki düzen ve mükemmeliği kabul etmelerinin garipliği ortadadır.

Kur'ân tefekkürünün vardığı en önemli sonuçlardan biri şudur: Acaba bu kadar geniş ve mükemmel işleyen bu tabii düzenin bir gayesi olduğuna inanmak mı, yoksa bunun tamamen bir tesadüf sonucu meydana geldiğini kabul etmek mi daha akılcıdır?

Tesadüf sonucu meydana gelmiş bir düzen bu kadar uyumlu ve devamlı olabilir mi? Kur'ân bu konunun düşünülmesi için şu ifadeleri kullanarak insanları inanmaya davet etmektedir: "Tefekkür etmez misiniz?"⁴¹ "düşünmez misiniz"⁴², "Görmez misiniz?"⁴³, "akletmez misiniz?"⁴⁴

Bu âyetlerin işaret ettiği hakikat, vakiy gerçeği ışığında, akla perde olan gaflet bulutlarını dağıtmakla olur. Peygamberlerin telkin ettiği vahye dayalı iman, bu gafletin izalesinde en önemli merhaleyi teşkil etmektedir.

Allah yer ve göklerin yaratıcısı, bütün kâinatın, bildiğimiz ve bilmediğimiz nice âlemlerin Rabbi iken, "Allah'ın kullarından O'na parçalar tasarladılar" 45

Âyetin devâmı böyle düşünenleri yermekte ve bunu yapanların "gerçekten nankör, açık bir küfürbaz" olduklarını haber vermektedir.

Âyet ilk nazarda Allah'ı kullarından bir cüz yapan Hulûliyye'yi, Uzeyir'i Allah'ın oğlu sayan Yahudileri, keza Hz.İsâ'yı Allah'ın oğlu kabul eden Hıristiyanları, daha sonra da müşrikleri hedef almaktadır.

Varlıkları Allah'ın parçası sayan, baktığı canlı ve cansız her şeyde; ağaçta, taşta, toprakta ve yaprakta Allah'ı gördüğünü iddia eden vahdet-i vücud mülhidler de bu guruba girmektedirler. 46

Kur'ân-ı Kerîm Hz.İsâ'nın konumuzla ilgili yönünü şöyle tanıtır: "Meryemoğlu Mesîh (İsâ), sadece bir peygamberdir, -O'ndan önce de peygamberler gelip geçmiştir- annesi de dosdoğru biridir. İkisi de (diğer insanlar gibi) yemek yerlerdi..." 47

Hz.İsâ da kendisinden önce yaşamış peygamberler gibi normal bir insandı; Allah'ın elçisi idi. Diğerlerinden farklı bir yanı yoktu. Tek harikulâdeliği babasız dünyaya gelmiş olmasıydı. O'nun sadece bu gözle görülmesi, böyle düşünülmesi gerekirdi. Fakat Hıristiyanlar böyle davranmadılar. O'nu Allah'ın tanıttığından başka türlü tanımaya ve tanıtmaya çalıştılar. Azıp saptılar; doğru yoldan çıktılar ve:

"Hıristiyanlar 'Mesîh Allah'ın oğludur', dediler." 48

Allah'ın oğlu ve kızı olmayacağı gerçeğini bir kenara ittiler. Peygamberlerin uyarılarını dikkate almadılar. Kur'ân onların bu iddialarının hiç bir haklı ve mantıkî gerekçesinin olmadığını, "Bu, onların ağızlarıyla geveledikleri sözleridir" cümlesiyle ortaya koyar. Ve bu inançlarıyla da müşriklere benzediklerini belirtir. 49 Gerçekleri bu ölçüde saptıran kişileri de şöyle lânetler: "Allah onları kahretsin!" 50

Hıristiyanlar, Hz.İsâ'ya Allah'ın oğlu demekle de yetinmediler. Daha ileri gittiler: "Allah Meryemoğlu Mesîh'tir, dediler." 51

Bu sözleriyle Meryemoğlu Mesîh'in Allah olduğunu öne sürdüler. Kur'ân böyle bir inancın kabul edilemezliğini, Hz.İsâ'nın ve anasının, daha önce ifade edildiği gibi, sadece birer insan olduklarını, insanüstü hiç bir yönlerinin bulunmadığını şöyle bir soru ile anlatır: "...Allah (ilâh olduğu söylenen) Meryemoğlu Mesîh'i, anasını ve yeryüzünde olanların hepsini yoketmek istese kimin elinden bir şey gelir? Kim Al-

VAHYE YAPILAN İTİRAZLAR

lah'a karşı durabilir?" 52

Elbette kimsenin elinden bir şey gelmez. Çünkü, "göklerde, yer-de ve ikisinin arasında bulunan her şey O'nundur. O, dilediğini (yapar ve) yaratır. Allah, dilediğini yapabilmektedir." 53

Kur'ân-ı Kerîm'in başka bir âyeti, Hıristiyanların Hz.İsâ ile ilgili ve bir önceki ile paralellik arzeden bir başka yönlerine işaret eder: "(Hıristiyanlar) Meryem oğlu Mesih'i (RAB) edindiler..." 54

Önce, Mesih (Hz.İsâ) Allah'ın oğludur", dediler; sonra da, "Meryem oğlu Mesih RAB'dir" diye tutturdular. O'na böyle öçlü bir inançla ma'bûd, İlah diye tapılar, Rabb itlak ettiler; RABliği O'nda topladılar. 55

"Oysa kendilerine yalnız tek ma'bûd olan Allah'a ibâdet etmeleri emderilmişti." 56

Bu emri dinlemediler. Azdılar ve saptılar. Şirkin en kötüsüne düştüler. Halbuki, Hz.İsâ'nın dilinden kendilerine şöyle seslenilmişti:

"...Benim de, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin (şirke düşmeyin). Zira kim Allah'a ortak koşarsa şüphe yok ki Allah ona Cenneti haram etmiştir. Onun (neticede dönüp dolaşıp) varacağı yer Cehennemdir; zalimlerin (böyle şirke düşenlerin) ana yardımcısı yoktur." 57

Hıristiyanlar sadece Hz.İsâ'ya Allah veya Rab demekle yetinmediler. Anası Hz. Meryem ile de bu hususta bir pâyeye verdiler. Nitekim bir âyette Yüce Allah Hz.İsâ'ya şöyle hitap eder: "Ey Meryem oğlu İsâ! Beni ve anamı, Allah'tan başka iki ilâh edinin' diye sen mi söyledin insanlara?" 58

Bütün gayesi insanlara tevhiidü'l Allah'a hak ve tek ma'bûd olduğunu öğretmekten ibâret olan bir peygamber kendisinin veya anasının ilâh olduğunu; kendisine veya anasına tapılmasını arzu edebilir mi? Bunun için en küçük bir imada bulunabilir mi? Elbette bulunamaz. Nitekim Hz.İsâ bu ağır ithama şöyle karşılık vermiştir: "Hâşâ, dedi. Sen Yücesin. Benim için (böylesine) gerçek dışı bir şeyi söylemek yakışmaz. Eğer söylemiş olsam Sen bunu bilirsin; Sen benim nefsimde olanı bilirsin. Ben Sen'in nefsinde olanı bilmem. Çünkü gaypları bilen yalnız Sen'sin, Seni!" 59

Hz.İsâ muhataplarına neyi telkin ve tavsiye ettiğini açıklama ihtiyacı duydu ve şöyle devam etti: "Ben onlara: Benim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin, diye Senin bana emretmiş olduğundan başka bir şey söylemedim..." 60

Zaten bir peygamber bundan başka bir şey de söyleyemez. Onlar, yeryüzüne şirki ve putperestliği sistemleştirmek için gelmemişlerdir. Onların görevi insanlara Allah'ın varlık ve birliğini tanıtmaktır. Ne Hz.İsa'dan, ne de bir başka peygamberden böyle bir şey sudur etmez.

Hz.İsâ hakkında gerçek dışı iddialarda bulunan, O'nun şan ve şerefine leke getirici sözleri ileri geri sarfederek babasız dünyaya gelmiş olmasından dolayı O'na veled-i gayr-i meşru (Meçhûl=Inconnu) tarzında iftira atmaya kalkışan Yahudilerden sonra Hıristiyanlar da Yahudilerle yarışircasına aynı hatalara düştüler. ⁶¹ Yüce Allah kendilerini irşâd etti: "Ey Kitâb Ehli ! Dininizde taşkınlık etmeyin ! Allah hakkında gerçek olmayan şeyleri söylemeyin ! **Meryemoğlu İsâ Mesîh**, sadece Allah'ın elçisi, O'nun Meryem'e attığı kelimesi ve O'ndan bir ruhtur." ⁶²

Bu gerçekler ifade edilip, Ehl-i Kitab'ın yanlış sözleri ve davranışları düzeltildikten sonra Yüce Allah önemli bir konuyu yukarıdaki âyetlerin devamında şöyle dile getiriyor: "...Allah'a ve elçilerine inanın; **(ilâhlar) üçtür**, demeyin ! Kendi faydanıza olarak buna son verin!... Allah ancak bir tek ilâhtır..." ⁶³

Bilindiği gibi Hıristiyanların "**ilâhlar üçtür**" sözüne **teslis** denir. Bu, **ilâhlar üçtür** demekten maksadları ister Allah ile Ebb (baba), İbn (oğul), Rûhu'l-Kuds (Cebrail) ekanimi-i selâse (üç uknûm) veya eşhas-ı selâse (üç şahıs)'den mürekkep **tek bir cevherdir** izahıyla şirk-i müevvel (tevil edilmiş şirk) olsun fark etmez, bu bir küfürdür, şirkidir. ⁶⁴

Yapılacak şey Allah'a ve peygamberlerine inanmak, Allah'ı Allah bilmek ve O'na hakkı olanı vermek, peygamberi peygamber olarak tanımak ve yolundan gitmektir.

İnanç konusunda sapıtıp haktan ayrılan yani vahye karşı gelen kişinin ne yapacağı, nerede duracağı, belli olmaz.

Kur'ân haber veriyor ki Hıristiyanların, Hz.İsâ'ya Allah'ın oğlu dediler; O'nu RAB edindiler; Allah Meryemoğlu Mesîh'tir dediler; üç parça olan Allah'ın bir parçasıdır iddiasında bulundular; Yahudilerde: "**Meryemoğlu Mesîh'i öldürdük**"

dediler. ⁶⁵ Rabb ölür mü, Allah öldürülür mü, ölen veya öldürülen varlık ilâh olur mu? Düşünmediler.

Allah, gerçekleri kabul etmeyişleri sebebiyle bunların kalplerini mühürlemiştir. ⁶⁶

Allah Kur'ân-ı Kerîm'de, Yahudilere ait önemli bir yanlış daha söylece düzeltiyor: "...Onlar O'nu (Hz.İsâ'yı) öldürmediler ve asmadılar,

fakat onlara öyle göründü..." 67

"Kesin olarak O'nu öldürmediler..." 68

Peki Hz.İsâ'yı öldürmediler de ne oldu, nereye gitti? "Allah O'nu kendi katına yükseltti." 69

Mekke müşriklerinin çoğu zaman yakın çevrelerinde yaşayan Yahudi ve Hıristiyanların teşviki ile Hz.Peygamber'den bekledikleri, O'ndan umdukları bazı şeyler de bu konu içinde mütalaa edilebilir:

Mekke müşrikleri Hz.Peygamber hakkında:

"... 'O'na (Hz.Muhammed'e Kur'ân'ı) bir başkası öğretiyor' diyorlar..." dı. 70

Kendisine İslâm'ı öğretmek için Hz.Peygamber, ara-sıra Cebrâ veya Yaîş adlı Rum asıllı olduğu rivâyet edilen Hıristiyan bir köleye uğrar, onunla sohbet ederdi. İşte dediler, Kur'ân'ı Hz.Peygamber'e bu köle öğretiyor. Kur'ân âyetin devamında o kişinin Arapçayı doğru dürüst bilmeyen bir yabancı olduğunu, Kur'ân'ın ise son derece açık seçik bir Arapça olduğuna dikkatimizi çekiyor.

Yine inkârcılar: "Bu Kur'ân Muhammed'in uydurmasıdır, O'na başka bir topluluk yardım etmiştir" demişlerdi (el-Fürkan, 25/4). Kur'ân, bunun haksız ve asılsız bir suçlama olduğunu belirtir (el-Fürkan, 25/4). Aynı grup, Kur'ân'ın eskilerin masalları olduğunu; bunu Hz. Peygamber'in başkalarına yazdırdığını ve bu yazılmış şeylerin sabah akşam kendisine okunduğunu öne sürdüler. Bu ithamlara Kur'ân "O'nu göklerin ve yerin sırrını bilen (Allah) indirmiştir" (el-Fürkan, 25/6) tarzında cevap verir ve bunda ısrar eder.

"Kur'ân'ı (Hz.Muhammed) kendisi mi uydurdu diyorlar..?" 71

Önce Hz.Peygamber'in Kur'ân'ı bir yabancından öğrendiğini iddia ettiler. Bundan bir netice çıkmayınca "kendisi uyduruyor" dediler. Kur'ân bunu söyleyenlere son derece çarpıcı ve mantıklı bir teklif yaptı:

Hız.Muhammed içinizden biridir. Aranızda doğdu ve yetişti. Memleketinizin ve mahallenizin çocuğudur. Öyleyse;

O'nun getirdiği ve tebliğ etmekte olduğu Kur'ân'ın bir benzerini siz de getirin, dedi. 72 Uzun süre bekledi. Karşı tarafta müsbet bir hareket görülmeyince bu defa teklifi yeniledi ve hafifletti:

Tamamından vaz geçtim; 'on sure getirin', dedi. 73 Basit bir hesaplama 15-20 sayfalık bir şey yazın, dedi. Yine ses çıkmadı.

Bukez teklif tekrar yenilendi ve çok daha fazla hafifletildi:

'Bir sure getirin' dedi. ⁷⁴ Beş on sayfa olabilir. Hattâ daha da az olabilir, dedi. Yine olmadı. Çünkü Kur'ân'ı Hz.Muhammed uydurmu-yordu. Kur'ân, "alemlerin Rabbinden indiriliyordu"

(وانه لتنزيل رب العالمين)

Şayet kendisi uydursaydı, Mekkeliler de oturur, biraz çalışırlar aynısını veya daha güzelini yapabilirlerdi. Bunu yapınca da Hz.Pey-gamberler aralarında olan davalar halledilir, silâha sarılmaya, har-betmeye lüzum kalmazdı.

Kur'ân, bu konuda inen en son âyetinde, yapılan bu teklife insan-lığın Kıyamete kadar müsbet cevap veremeyeceğini kesin olarak ortaya koydu:

"...İnsanlar ve cinler, birbirlerine yardımcı olarak bu Kur'ân'ın bir benzerini ortaya koymak için bir araya gelseler, vallahi yine de bu-nuyapamazlar"⁷⁶

(..... لان اجتمعت الانس والجن)

Hız.Muhammed peygamber değil, "şâirdir" dediler. Bize tebliğ et-tiği Kur'ân şiirdir; bunun başka izahı olamaz, dediler ⁷⁷. Yüce Allah bu ithama cevâp verdi: "Biz O'na (Hz.Muhammed'e) şiir öğretmedik. Zaten (bu) O'na gerekmez de. O' (nun getirdiği), sadece bir öğüt ve apaçık bir Kur'ân'dır"⁷⁸

(وما علمناه الشعر وما ينبغي له ان هو الا ذكر وقرآن مبين)

Şâirlik ithamından sonra da Hz.Peygamber için, "sihirbaz" ve "mecnun" dediler. Kur'ân'ın insanları bu kadar çabuk tesir altına al-masını Hz.Peygamber'in sihir gücüne bağladılar. İnsanları büyüleyen biri olduğunu ve biraz da deli bir büyücü olduğunu söylediler: "Deli bir şâir yüzünden tanrılarımıza mı bırakalım? .."⁷⁹

(أئنا لتاركوا آلہتنا لشاعر مجنون)

İçlerinden biri olan Peygamber'in Allah'tan vahiy alması insan-lara tuhaf gelmiş ve kâfirler: "Bu, apaçık bir büyücüdür..."⁸⁰ demek su-retiyle Peygamber'i gözden düşürmeyi hedeflemişlerdi.

Kur'ân haber veriyor ki münkir ve müşriklerin bu tutumu tarih boyunca bütün peygamberler için aynen tekrarlanmıştı:

"Bunlardan öncekilere, herhangi bir peygamber gelince: 'sihir-bazdır' veya 'delidir' derlerdi"⁸¹

(كذلك ما اتى الذين من قبلهم من رسول الا قالوا ساحر او مجنون)

VAHYE YAPILAN İTİRAZLAR

Kur'ân hayretle sorar: "Öncekiler sonrakilere böyle mi vasiyet ettiler? Hayır, bunlar azgın bir millettir" ⁸² (اتوا صوا به بل هم قوم طافون)

Bunlardan bir sonuç alamayan inanmayan grup, daha başka konulara dikkat çekmeye çalıştılar:

"Kur'ân, O'na bir defada (ve toptan) indirilmeli değil miydi? Dediler" ⁸³. Kur'ân'ın sebep-i nüzul denen olaylara göre belli bir düzen içinde gelmesini yadırgadılar. Halbuki bu tarz indirme, Peygamber'in (s.a.v.) kalbini sağlamlaştırmak için gerekli idi (el-Fürkan, 25/2). Aralıklarla ve parça parça indirmenin diğer bir gayesi de onu insanlara aralıklarla okunak (el-İsrâ, 17/106) ve ders vermektir.

Şayet Kur'ân toptan indirilseydi inanacaklar mıydı? Elbette hayır! Bu sadece bir tepki, Peygamber ve Kur'ân etrafında kuşku uyandırmayı amaçlayan bir davranış tezahürüdür. Onlar bu halleriyle ilâhî iradeyi yönlendirme hevesindedirler. Oysa Allah, neyi nasıl yapacağını çok iyi bilir ve bu tür bir irşada da muhtaç değildir.

Inanmayanların tutumları ve vahye karşı taşyürekli oluşlarına hayret eden Kur'ân, bir dağ başına indirilmesi durumunda dağın, Allah korkusundan parça parça olmasından söz eder (el-Haşr, 59/21). Dağ parça parça olur ama, muhatapların kalbi yun uşamaz: "Kendisiyle dağların yürütüldüğü, arzın parçalandığı veya ölümlerin konuşurduğu bir Kur'ân" bile (er-Ra'd, 13/31) kâfirlerin inanmasına yetmemektedir. Buna rağmen onlar, onun duyulmasını ve işitilmesini engellemek için çeşitli yollar denemektedirler: "Kur'ân'ı dinleyin, okunurken gürültü yapın. Belki bu yolla ona galip gelirsiniz" (ussilet, 41/26). Kur'ân onların bu durumunu, arslandan ürkmüş ya da an eşeklerine benzetmiştir (el-Müddesir, 74/50-51). Bu ürkmüş hallerinden dolayı ilâhî vahyin düşmanlarını Kur'ân, gösterişli kütükler diye vassfeder (el-Münâfikün, 63/4).

Hız.Mûsâ'ya: "Eize Allah'ı açıkca göster" diyen Ehl-i Kitâb, Hz.Peygamber'den de, gökten bir kitab indirmesini istemişlerdi (en-Nisâ, 4/153).

Mekkeliler de muhtemelen görüp konuşabilecekleri bir meleğin Peygamber'e (s.a.v.) indirilmesini arzu etmişlerdi ki, bu melek aynı zamanda uyarıcı (nezil) görevi de yapacaktı (el-Fürkan, 25/7). Kur'ân, peygamber sıfatıyla da olsa insanlara melek gönderilmeyeceğini belirtmiş ve korku vermek gayesiyle bu isteğe şu tarzda karşılık vermiştir: "Biz melekleri ancak gerekince indiririz. O takdirde de kendilerine

göz açtırılmaz" (el-Hıcr, 15/8). Yani derhal işleri bitirilir, mahvolup giderler.

Kur'ân'ın üslubu ve ma'budlarına karşı tutumundan dolayı Mekkeli'ler Hz.Peygamber'den başka bir kitap istemişler veya onu değiştirilmesini arzu etmişlerdi. Bunun imkânsız oluşu kendilerine bildirildi (Yunus, 10/15). Başka bir kitab getirilseydi veya mevcut kitab değiştirilseydi yine de tutumlarının aynı kalacağı Hz.Peygamberce gayet iyi bilinmekteydi.

Hz.Peygamber'i risalet makamına lâyık görmeyenler, Kur'ân'ın iki şehirden büyük bir adama indirilmesi gerektiğini söylemişlerdi. Yüce Allah'ın cevabı şu oldu: "Ey Muhammed ! Rabbinin rahmetini onlar mı taksim edip paylaşıyorlar ? " (ez-Zuhruf, 43/31-32) ; "Allah peygamberliğini vereceği kimseyi daha iyi bilir" (el-En'âm, 6/124) ve seçer.

İlâhî vahyin amansız düşmanı olanlar yukarıda anlatılanlara göre daha dün derecede olan daha başka konulara da dikkat çekmişlerdi: "Bu ne biçim bir peygamber ki yemek yer, sokaklarda gezer ?" (el-Fürkan, 25/7).

Onlara göre peygamber sıradan bir insan gibi çarşı ve pazarlarda gezmemelidir; dünyalık peşinde koşmamalı; yemek yiyerek beslenmelidir. İhtiyaçlarını karşılayacağı bir hazinesi olmalı veya besleneceği bir bahçesi bulunmalıdır (el-Fürkan, 25/7-8).

Bu itirazlara karşı Kur'ân sık sık diğer peygamberler gibi Hz. Peygamber'in, "bir insan olduğunu" belirtmektedir (el-Kehf, 18/110; el-Mü'minûn, 23/33; Fussilet, 41/6).

Yahudi ve Hıristiyanlar Hz.İbrahim hakkında da gerçek dışı bir takım iddialar ortaya attılar; ileri-geri konuşular. Yahudiler, Hz.İbrahim'in Yahudi olduğunu, Hıristiyanlar da Hıristiyan olduğunu öne sürdüler. Yüce Allah her iki gurubun da yalan söylediğini, Hz.İbrahim'e iftira attığını şöylece ortaya koydu:

"Ey Kitab Ehli (olan Yahûdi ve Hıristiyanlar) ! İbrahim hakkında niçin tartışıyorsunuz? Gerçek şu ki, Tevrat da, İncil de ondan (İbrahim'den) sonra indirilmiştir. Akletmiyor musunuz?" 84.

Âyetin devâmında bu işi ortaya atanların bildikleri konularda tartışıp münâkaşa etmeleri normal karşılanırken, bilmedikleri konularda da biliyormuşcasına ileri-geri konuşmaları yadırganmış ve diğer

konularda olduğu gibi bu işin özünün de sâdece Allah tarafından bilinebileceği ifade edilmiştir (... والله يعلم وانتم لا تعلمون)

Daha sonra gelen kısımda ise gerçek son derece net olarak ortaya konmuştur: "İbrahim ne Yahudi, ne de Hıristiyandı; (O) dosdoğru bir müslümandı. (Ve) müşriklerden de değildi" ⁸⁶

(ما كان ابراهيم يهودياً ولا نصرانياً ...)

Bu âyetler ne Yahudilerin, ne Hıristiyanların ve ne de putatapan müşriklerin Hz.İbrahim'i, ne ırk ve ne de din itibariyle kendilerinden saymaya hakları olduğunu ortaya koyduktan sonra, ırk itibariyle Hz.İbrahim'e yakınlığı olanların bu yakınlıklarının da bir faydasının olamayacağı, zira Hz.İbrahim'in tertemiz bir müslüman olduğu, Allah'ın birliğine inandığı (muvahhid), her türlü batıl inançtan ve sapıklıklardan uzak kaldığı dile getiriliyor:

(... ولكن كان حنيفاً مسلماً ...)

Yahudi ve Hıristiyanların Tevrat ve İncil'e dayanarak Hz.Mûsâ veya Hz.İsâ hakkında konuşmaları bir dereceye kadar normal karşılanabilir. Fakat Hz.İbrahim konusu daha değişiktir. Doğru yoldan sapmış olan bu gruplar, Hz.İbrahim hakkında tarafsız olamazlar. Söylediklerinde mutlaka bir hata veya tarafgirlik vardır. Hz.İbrahim'e yakınlık iddia edebilecek bir zümre varsa onlar da:

"... O'na uyanlar ve bu peygamber (Muhammed)'e inanmış (müslüman)lardır. Allah inanların dostudur" ⁸⁷

(انّ اولي الناس بابراهيم للذين اتبعوه ...)

Yahudi ve Hıristiyanların Hz.İbrahim konusundaki münakaşaları cahilâne bir didişmeden başka bir şey değildir. Çünkü hiç bir haklı sebebe dayanmamaktadır. Şu da bir gerçektir ki "zalimler Benim ahdimi erişemez" (لا ينال عهدي الظالمين) âyetinde ⁸⁸ ifade edildiği gibi, Allah bunlara bu konuda bir söz vermemiştir. Bu nimete, bu yüce devlete zalimler lâyık değildir.

Yahudi ve Hıristiyanlar bu iddialarını genişletip yayarak sürdürdüler. Bu kez yalnız Hz.İbrahim'in değil, diğer bir kısım peygamberlerin de aynı şekilde Yahudi ve Hıristiyan olduklarını öne sürdüler: "(Ey Yahudi ve Hıristiyanlar !) yoksa siz İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ve Esbât (bunların oğulları ve torunları)'nın, Yahudi veya Hıristiyan olduklarını mı söylüyorsunuz ? .. " ⁸⁹

Allah bundan sonra Hz.Peygamber'e hitap ediyor : "... De ki, 'siz mi daha iyi bilirsiniz, yoksa Allah mı' ?.. " ⁹⁰

Bunlara kafa yormayınız, Bunun içinden çıkmanız mümkün değildir. Bu işin özünü ancak Allah bilir. O da açıkca ifade ve şahitlik ediyor ki onlar, ne Yahudi, ne de Hıristiyandırlar. Onlar müslüman idiler; Hanif idiler; müşrik ve putatapıcı değildiler. Gelişi güzel, bilmeden konuşmayın. Bilmediğiniz konularda susmayı tercih edin. "Onlar bir ümmetti; gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerine, sizin kazandıklarınız ise size aittir. Siz onların yaptıklarından sorumlu değilsiniz" 91.

Kimlerin cennetlik olduğu temel kaynaklarımızda ve özellikle akaidle ilgili eserlerde ortaya konmuştur. Âmentü esaslarına inanan kişiler, Allah'ın hesaba kitaba gelmez nimetleriyle bezenmiş saadet yurdunun sakinleri arasındadırlar. Âdem'den (a.s.) itibaren gelen bütün peygamberler, bu konudaki gerçekleri ortaya koymuşlardır. Kimin cennetlik, kimin cehennemlik olduğu belli iken bu gerçeği de kendi lehlerine çevirmeye kalktılar ve : " 'Yahudi veya Hıristiyan olanlardan başka kimse cennete girmeyecek' , dediler" 92

(وقالوا لن يدخل الجنة الا من كان هودا او نصارى)

Yani Yahudiler, Yahudilerden başkası, Hıristiyanlar da Hıristiyanlardan başkası cennete girmeyecek iddiasında bulundular. Her iki grup da sadece kendilerinin cennete gireceğini ileri sürdüler; Kendilerinden başka kimsenin buna lâyık olmadığını söyleyerek bu büyük nimetten kendilerinin dışında kalanları mahrum etmek istediler. Kur'ân da onlara şu tarzda karşılık verdi : "Bu, onların hülyalandır. Deki ! 'doğru iseniz delilinizi getirin' "(el-Bakara, 2/111).

Bunlar sözle olmaz; bunların birtakım sağlam esaslara dayanması gerekir. Bu iddianın dayandığı sağlam ve geçerli temellere ihtiyaç vardır.

Önde gelen evrensel nitelikteki semavî dinlerden müsevîliğe inanan. Hz.Mûsâ ve Tevrat'ı kabullendiklerini öne süren Yahudiler : "Hıristiyanlığın bir temeli yoktur, dediler" 93

(وقالت اليهود ليست النصرارى على شيء)

Hız.İsâ'ya inanan. İncil'i hak kitap kabul eden Hıristiyanlar da benzer bir iddia ile : "Yahudiliğin bir temeli yoktur, dediler" 94

(وقالت النصرارى ليست اليهود على شيء)

Her iki din mensubu da karşılarında olanların dinlerini, peygamberlerini, kitaplarını bir çırpıda yok saydılar. Kur'ân, onların bu çir'cini hayretle karşılar: "Oysa onlar Kitab'ı da okuyorlar" 95.

(... وهم يتلون الكتاب ...)

Okudukları, okumakta oldukları kitaplar onları bu tür konuşmalardan ve düşüncelerden alıkoymalıydı. Hak bir din olan Müseviliğe inananlar Hıristiyanlar hakkında; yine hak bir din olan İseviliğe inananlar da Yahudilik hakkında böyle düşünmemeli ve böyle konuşmamalıydılar. Bu, onlara asla yakışmaz. Onların bu tutumunu ancak "bilmeyenler" sergiler ⁹⁶. Bunu, ancak müşrikler yapabilir; avamdan olanlar yapabilir ⁹⁷. Bu, bilenlere ve bilginlere yakışmaz.

Kaynakların kaydettiğine göre bu âyetin nüzul sebebi, Necran Hıristiyanlarını temsilen Hz.Peygyamber'in huzuruna gelen heyet ile Medine'de bulunan Yahudi bilginleri arasında geçen münakaşa ve karşılıklı tartışmalardır:

Yahudilerden Rafi' İbn Hureym ile Hıristiyanlara karşı : "Sizin dininizin aslı yoktur" dedi ve Hz.İsâ'yı da İncil'i de inkâr etti; buna karşılık Necran heyetindeki Hıristiyanlardan biri de Yahudilere: "Sizin dininizin de aslı yoktur" dedi ve Hz.Mûsâ ile Tevrat'ı inkâr etti ⁹⁸.

Burada iki heyet arasında veya heyete katılan şahıslar arasında geçtiği belirtilen görüşler dar bir çevreyi ilgilendiren nisbeten ferdi plânda kalmış görüşler olmayıp umumidir. Her biri diğerinin dinini temelinden inkâr etmektedir ⁹⁹. Halbu ki hepsi de sözde Kitab okuyorlar ¹⁰⁰. Tevrat okuyanlara, İncil okuyanlara bu yakışmaz. Tali plândaki bazı konularda anlaşmazlık olabilir. Bu bir dereceye kadar normaldir. Ama böylesine önemli ve köklü bir konuda ihtilâf olmaz. Kitab ve hele ilâhî kitap bu tür şeylere engeldir. Eğer mani olamıyorsa, o kitaba veya kitaplara inananlar imanlarında samimi değillerdir. Gerçek anlamda inanmış olanlar böyle bir durumda olamazlar. Onların ayrı ayrı sergiledikleri bu görüntüler, her iki zümrenin de yalan söylediğini ortaya koymaktadır; samimi mü'min olmadıklarının en açık delilidir. Yine bu hal onların, "cennet bize aittir"; "cennete sadece biz gireceğiz" demelerinin de yalan olduğunu ortaya koymaktadır ¹⁰¹.

"Yahudi veya Hıristiyan Olun ki Hidâyet Bulasınız" ; doğru yolda olmanın, hidâyeti bulmanın ölçüleri bellidir : Allah'ın hak ve tek ma'bud olduğuna inanmak ve peygamberin gösterdiği yolda yürümek. Bu açık gerçeğe rağmen, Yahudi ve Hıristiyanlar şu iddiayı öne sürdüler:

"Yahudi ve Hıristiyan olun ki doğru yolu bulasınız" ¹⁰²

(وقالوا كونوا هودا اونصارى تهتدوا...)

Yahudiler Yahudiliğe, Hıristiyanlar da Hıristiyanlığa çağırdılar. Onlar, doğru yolda olmanın, hidâyeti bulmanın şirkte değil, tevhid'de

olduğunu unuttular. Allah onların bu yanlışlarını Hz.Peygamber'e şöyle buyurarak tashih edip düzeltti: " Ey Muhammed ! Doğruya yönelmiş ve Allah'a eş koşanlardan olmayan İbrahim'in dinine uyarız, de ! " 103.

Zira Hz.İbrahim hanîf idi ve putatapanlardan değildi 104. Doğru ve hak yol İbrahim'in yoludur; müşriklerin, Yahudilerin, Hıristiyanların yolu değildir. İbrahim'den ve O'nun milletinden olmak zor bir şey değildir. Şöyle demek ve bunun gereğini yerine getirmek yeterlidir : "Biz Allah'a, bize gönderilene, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve torunlar (ın)'a gönderilene; Mûsâ ve İsâ'ya verilene; Rableri tarafından (bütün) peygamberlere verilene, onları birbirinden ayırt etmeyerek inandık. Biz O'na teslim olan kimseleriz" 105.

Bizim önemli özelliklerimizden biri de inanç açısından peygamberler arasında fark gözetmemektir. Bir müslüman Allah'ın gönderdiği bütün elçilere kesin olarak inanır. Onların hak olduğunu kabul eder. Bu konuda en ufak bir tereddüt göstermez. Peygamberlere gönderilen ilâhî kitaplara da aynı şekilde inanır. Bu konuda en küçük bir şüphesi olamaz.

Yahudi ve Hıristiyanların yaptığı gibi, peygamberlerden bir kısmını kabul edip, bir kısmını kabul etmemek bize yakışmaz. Allah teâlâ hiç bir millete, hiç bir ümmete ve hiç bir peygambere böyle bir talimat vermemiştir. Bu iddia, Allah'a ve peygamberlerine iftiradır.

Hidayette olmanın, doğruyu bulmanın yolu da yine Allah tarafından gösterilmiştir : "Eğer Yahudi ve Hıristiyanlar, sizin inandığınız gibi inanırlarsa doğru yolu bulmuş olurlar. Eğer yüz çevirir (ve inanmazlarsa) şüphesiz onlar bir çıkmazdadırlar. Onlara karşı sana Allah yetecektir. O işitir ve bilir" 106.

Ey Muhammed, kendilerine hak dini getirmiş olmana rağmen, Yahudi ve Hıristiyanlar senden memnun olmazlar. Sen Tevrat'ı ve İncil'i tasdik eden bir peygamber olduğun halde, Hz.Mûsâ, ve Hz.İsâ'ya inandığın ve bütün muhataplarını da aynı çizgiye çağırdığın halde yine de senden hoşnut olmazlar. Onları memnun etmenin tek şartı izlerince gitmendir : "Kendi dinlerine uymadıkça Yahudi ve Hıristiyanlar senden asla hoşnut olmayacaklardır ! De ki : Doğru yol, ancak Allah'ın yoludur..." 107 ((ولن ترضى عنك اليهود ولا النصارى حتى تتبع ملتهم . . .)

Âyet son derece açık bir tarzda, Hz.Peygamber onların dinine uymadıkça, Yahudi ve Hıristiyanların kendisinden hoşnut olmayacaklarını ortaya koymuştur. Halbuki onlar, birbirlerini hak yolda olma-

makla itham ederek, aslında tek ve aynı şey olması gereken dini arzularına uydurmuşlar, sonra da Hz.Peygamber'in, din olmaktan çıkarıldıkları bu batıl yola tabi olmasını istemek gibi bir cür'ette bulunmuşlardır. Hz.Peygamber'in onlara uyması ve onların peşinden gitmesi düşünülebilecek bir şey midir ? Bu teldifin reddedilmesi için Allah, Hz. Peygamber'e yol göstermiş ve : "Ey Muhammed ! onlara de ki : Allah'ın yolu; işte asıl tabi olunacak en doğru yol budur" buyurmuştur ¹⁰⁸. Bu yol, sadece Yahudi peygamberlerine değil, fakat ilk peygamberden son peygambere kadar akâid ve diğer erkânıyla derece derece geliştirilmiş ve mükemmelleştirilmiş olarak indirilen İslâm'ın yoludur. Bununla beraber ey Muhammed ! Onların kitaplarına izafe ederek dinlerinin asıllarından saydıkları bu heva ve heveslerine tabi olursan ve bunu da ilâhî vahiy geldikten ve bu konuda kesin bilgi sahibi olduktan sonra yaparsan, bilesin ki, Allah'ın dostluğunu bulamaz, yardımını göremezsin ¹⁰⁹.

"Mûsâ'yı üzenler gibi olmayın" : Peygamberler, hayatları çile dolu insanlardır. Akla hayale gelmedik dedi kodulara muhatap olmuşlardır. Bir peygamberin tebliğ ettiği gerçekler bazen insanların yaşayışları, alışageldikleri şeylerle çatışabilir. Böyle bir halde peygamberin söylediği söz veya izlediği davranış yüzde yüz doğru da olsa, insanların hayır ve saadetini hedeflese de yadırganır. Bir takım lüzumsuz seslerin çıkmasına, tehditlere neden olabilir.

Büyük sahabî Ebu Hüreyre Hz.Peygamber'den şunu rivâyet etmiştir : Hz.Mûsâ zamanında İsrailoğulları hep bir arada ve çıplak yıkanır-lardı. Biribirlerine bakarlardı. Bu durumu -belki dininin emri gereği -tasvip etmeyen Hz.Mûsâ bu çıplakların içine karışmaz, kendi başına ayrı ve تنها bir yerde yıkanırdı. Hz.Mûsâ'nın içlerine karışmayışını, bedenindeki bir eksikliğe bağlarlar ve : "Bunda fitik var" ¹¹⁰ derlerdi. Yine bir gün تنها bir yerde yıkanmakta olan Hz. Mûsâ'nın elbiselerini üzerine koyduğu taş yuvarlanarak alıp götürdü. Durumu farkedene Mûsâ (a.s.) giyeceklerini almak için sudan çıkıp koştu. Bu sırada kalabalık bir grup kendisini gördüler ve vücudunda bir sakatlık bulunmadığını müşahede ettiler ¹¹¹.

Hız.Peygamber'in Zeynep (r.a.)'le evlenmesi veya Hz.Âişe'yi hedef alan ifk olayı üzerine inen ¹¹² âyetler meyanında Allah Teâlâ müslümanlara şöyle hitap ediyor : "Ey inananlar ! Mûsâ'yı incitenler gibi olmayın. Nitekim Allah onu söylediklerinden beri tutmuştu. O, Allah'ın katında değerli bir kişi idi" ¹¹³.

Hız.Mûsâ'ya yapılan eziyet sadece bedeninde var olduğu sanılan

ayıp ve kusur ile sınırlı değildi. Bunun yanı sıra âyetler ve tarihî haberler, diğer bazı eziyetlerden de bahsetmektedirler :

Hız.Mûsâ kavmine, Allah'ın nimetlerinden bazılarını hatırlattı ve kutsal arza girmelerini, yılgınlık gösterip geri dönmelerini istedi. Muhataplar O'na şöyle cevap verdiler : "Ey Mûsâ ! Orada zorba bir millet var. Onlar çıkmadıkça, biz oraya girmeyiz ... ". İçlerinde bulunan ve yürekten inanmış, samimi bir iki kişi, korkakları gayrete getirmek istedi ve onları coşturucu ve gayrete getirici bazı şeyler söylediler. Fakat nafîle ! Anılan yere girmeyeceklerini tekrar ve teyidle ifade ettiler ve son sözleri şu oldu : "... (Ey Mûsâ !) Sen ve Rabbin gidin savaşın, biz burada oturacağız ! " 114.

Şüphesiz bu, bir peygambere karşı yapılan başkaldırma, bir anlamda bir boykot, hatta bir ihtilâl denemesi sayılabilir. "İnandık" diyen bir kitlenin peygambere karşı yaptığı bu hareketin onu ne ölçüde üzdüğünün üzerinde durmaya hacet yoktur.

Muhatapların Hız.Mûsâ'yı üzmüş olmalarının diğer bir misalini yine Kur'ân'da görüyoruz. Allah Teâlânın Firavununun zulmünden kurtardığı 115; kendilerine denizden geçit verdiği 116 ; buzağıya tapmalarına rağmen bağışladığı 117; Hız.Mûsâ vasıtasıyla "Furkan" vasfıyla anılan Tevrat'ı indirdiği 118; işledikleri çeşit çeşit günahları affettiği halde 119 sonunda yine - geçmiş kısımda ifade edildiği gibi - bir zulüm ve nankörlük örneği sergilediler : "Ey Mûsâ ! Allah'ı apaçık görmeyince sana asla inanmayacağız" dediler 120.

Allah'ın büyük bir lutfu olarak İsrailoğulları bir zaman için etle- rin hafif, hazmı kolay ve en lezizlerinden olan bildircin eti ve kudret helvasıyla taltif edilmişlerdi. Bu büyük nimete şükretmek gerekirken isyan bayrağını kaldırarak Hız.Mûsâ'nın karşısına çıktılar ve : "Ey Mûsâ ! Biz bir çeşit emeğe asla dayanamayacağız, Rabbine yalvar da bizim için yerde biten sebze, hıyar, sarmısak... yetiştirsin..." dediler 121.

Hârûn (a.s.) 'ün ölümünü Hız.Mûsâ'dan bildiler. Hız.Mûsâ'yı katil olarak ilân ettiler 122. Halbuki Hız.Mûsâ'nın bu işle hiçbir ilgisi yoktu. Yapılan sadece bir iftira idi.

Topluluk huzurunda Hız.Mûsâ'ya iftira atması için iffetsiz bir kadınla anlaştılar. Kadına önemli miktarda dünyalık vadettiler 123.

Daha önce de ifade edildiği gibi, vahiy yoluyla Allah'ın emir ve yasaklarını insanlara ulaştıran peygamberi bekleyen pek çok tehlike yanında muhatapların sevimsiz, kırıcı, aşağılayıcı davranışları da bahis konusudur ¹²⁴. Hemen her peygambere mutlaka "büyücü" veya "cinlenmiş" demişlerdir. Daha önce de geçtiği gibi Kur'an hayretle sorar: "Bunu birbirlerine tavsiye mi ettiler (ki hep aynı şeyi söylüyorlar)?" ¹²⁵. Kur'an bu tutumu onların azgın bir topluluk oluşuna bağlar ve vahye karşı böylesine katı ve duygusuz insanlardan yüz çevirmeyi emreder; fakat peşinden de müsait bir vasat bulunduğu zaman hatırlatma yapılmasını ister; "çünkü (der), hatırlatmak mü'minlere fayda verir" ¹²⁶.

"Alemlerin Rabbi nedir?, nasıl bir şeydir, diyen ve O'nu tanımak isteyen Firavun'a Hz.Mûsâ Yüce Allah'ı şöylece tanıtmıştı : "(O), göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin Rabbidir..." . Firavun çevresindekilere alaylı bir tavır ve eda ile : "İşitiyor musunuz?" dedi. Mûsâ (a.s.) devâm etti : " O, sizin de Rabbiniz, evvelki atalarınızın da Rabbidir, dedi" .

Bunun üzerine Firavun : "Size gönderilen (bu) elçiniz mutlaka delidir, dedi" ¹²⁷.

Hız.Mûsâ'yı deli olmakla ithamından önce de, büyüçülükle suçlanmış; O'nun bilgün bir büyüçü olduğunu söylemişti ¹²⁸. Kendine bağlı büyüçüler, Hz.Mûsâ'nın gösterdiği mucizeye inanınca da: "O, size büyü öğreten büyüğünüzdür" demiş ve onları, el ve ayaklarını çaprazlama kestirmek ve asmakla tehdit etmişti ¹²⁹.

Kur'an, Firavun tarafından büyü mahsulü olarak takdim edilmek istenen Mûsâ'nın Kitab'ını "önder" ve "rahmet" sıfatlarıyla vasfedip övmektedir ¹³⁰.

Hız.Mûsâ'dan asırlarca sonra Mekkeliler, Hız.Mûsâ ve Hız.Peygamber için : "Biribirlerine destek olmuş iki büyüçü" diyerek her iki peygamberi ve onların kutsal kitaplarını inkâr etmişlerdi ¹³¹.

Bir görüşe göre Ehl-i Kitâb ismi verilen Yahudi ve Hıristiyanlar, daha kuvvetli rivayete göre de Yahudiler ¹³², Allah'ı gerçek anlamda tanıyamamaktan ötürü : "Allah, insanlara hiç bir vahiy göndermemiştir" dediler. Kur'an, bu iddiayı ortaya atanlara şunu sormaktadır : "Mûsâ'nın insanlara nûr ve yol gösterici olarak getirdiği Kitab'ı kim indirdi ? - ki siz onu kağıtlara yazıp bir kısmını gösterip çoğunu gizlersiniz, atalarınızın ve sizin bilmediğiniz size onunla öğretilmiştir - " ¹³³. Kur'an bu soruyu yine kendisi cevaplamaktadır : "Allah, de, sonra da onları

daldıkları bataklıkta bırak, oynasınlar" 134.

Bu âyet, vahye karşı toptan bir inkâra yönelmiş olanlara kolay kolay bir şeyin tesir etmeyeceğini ifadeden ayrı olarak, Ehl-i Kitâb'ın ve özellikle de Yahudilerin ilâhî gerçekleri insanlardan gizlediklerini haber vermektedir.

Kur'ân, vahye karşı ortaya koydukları tutum sebebiyle, aralarında anlaşmazlık çıkan, gruplara ayrılan, görüş ayrılıkları ileri boyutlara varanlardan da bahseder 135. Aynı dine ve aynı peygambere inanmış kişiler arasında başgösteren farklı görüş ve yorumlar, belki politik bazı ihtiraslarla da bütünleşince, ilâhî vahyi bozucu bir hal almıştır. Kur'ân bunu özellikle Hıristiyan ve Yahudiler hakkında, genelde de kendilerine açık bilgiler geldikten sonra, gerçekleri saptırarak tefrikaya düşenler için kullanmaktadır 136.

Dünyevi ve politik ihtiraslarla din konusunda ayrılığa düşen gruplar barıştırmazsa, fitne iyice alevlenmeden barış gerçekleşmezse, mevcut nesillerin yerini yenileri alıp ayrılık kökleşince genelde iş isten geçmiş olur. Öncekilerin tutumları sonrakilere miras olarak kalır 137. Kur'ân-ı Kerim "bu kavimler üzerinden uzun zaman geçti" ifadesiyle buna sık sık temas etmektedir 138.

Yahudi ve Hıristiyanlar arasında daha önce görülmüş ve halen devam etmekte olan siyâsi nitelikli mezhep ayrılıklarından müslümanlar sakındırılmakta ve bu konuda uyanık olmaya davet edilmektedirler : "Toptan Allah'ın ipine sarılın, ayrılmayın..." 139; "kendilerine belgeler geldikten sonra ayrılan ve ayrılığa düşenler gibi olmayın" 140.

Kemikleşen ayrılıklar bütünleşmeyi zorlaştırır ve "her grup sahip olduklarıyla övünür" 141 hale gelir ; artık bundan sonra kendi fikrini savunur ve yanlışın felsefesini yapmaya başlar. Aynı vahiy atmosferini teneffüs edenler arasında açılan bu yaranın kapanması güçleşir ve belki de kıyamete kadar kanamaya devâm eder. Bunun için Hz.Peygamber (s.a.v.), bu dünyaya veda ederken, geride bıraktığı Kur'ân ve Sünnet'ten ayrılmamayı ve onlarda bütünleşmeyi öğütlemiştir 142.

Hızîsâ da, muhatapları olan Yahudilerin, büyücülük ithamından kurtulamamıştı : "(İsâ) İsrailoğullarına belgelerle geldiğinde, onlardan inkâr edenler, 'bu apaçık bir büyüdür' demişlerdi" 143 . Yüce Allah onların vermeleri muhtemel zararlardan İsâ (a.s.) 'ı korumuştur 144.

Başka bir âyet, kendisinden önce Hz.Mûsâ'ya indirilmiş Tevrat'ı

VAHYE YAPILAN İTİRAZLAR

doğrulayan bir peygamber olduğunu söylemesine ve getirdiği belgelere (beyyinat) rağmen Hz.İsâ'nın yine Benî İsrailin : "Bu apaçık bir sihir-dir" ithamına maruz kaldığını haber vermektedir ¹⁴⁵.

Belgeler ve mucizelere rağmen insanların vahye karşı kalplerinin ne ölçüde katı olduğunun en güzel delili bu âyetlerdir.

Dipnotlar:

- 1- Kur'ân'da ZLM maddesinden türeyen fiil ve isimlerin ekseriyeti bunu ortaya koymaktadır. Ayrıca bkz. el-İnfîtâr, 82/6-8; en-Nahl, 16/4; el-Meâric, 70/19.
- 2- İnsan nevinin azıp sapmasını engellemek için peygamberler gönderilmiştir.
- 3- Âl-i İmrân, 3/33.
- 4- El Ahzâb, 33/40.
- 5- Bunlardan Uzeyr, Lokman ve Zülkarneyn'in peygamberlikleri ihtilâfıdır. Kur'ân'da adları ve kıssaları geçen bu üç isme peygamber di-yen bilginlere karşılık, onların peygamber değil büyük insan (veli) olduğunu savunanlar da vardır.
- 6- Ahmed İbn Hanbel, el-Müsned, V, 226.
- 7- Yunus, 10/47. Ayrıca bkz. el-Mü'min, 40/78; en-Nisâ, 4/164.
- 8- Fâtır, 35/24.
- 9- el-En'âm, 6/48; el-Mâide, 5/16.
- 10- Fazlurrahman, Ana Konularıyla Kur'ân, s.177 (Ank. 1987 -Çeviren: Alpaslan Açıkgenç).
- 11- el-A'râf, 7/6-7.
- 12- el-A'râf, 7/2.
- 13- el-Hicr, 15/94.
- 14- el-Mâide, 5/67.
- 15- el-Mâide, 5/116.
- 16- en-Nahl, 16/84,89; el-Kasas, 28/75.
- 17- el-Fürkan, 25/30.
- 18- Hüd, 11/32.
- 19- eş-Şuarâ, 26/116.
- 20- "Taşlananlardan olacaksın!"
- 21- Hüd, 11/32 ve eş-Şuarâ, 26/116'dan ayrı olarak bkz. el-Hacc, 22/42; Sâd, 38/12; eş-Şuarâ, 26/105.
- 22- İbrahim, 14/11; el-Kehf, 18/110; Fussilet, 41/6.
- 23- Hz.Âdem'in topraktan yaratılmış olmasıyla, Hz.İsâ'nın babasız dünyaya gelmesi istisnâî bir durumdur.
- 24- el-Mâide, 5/67.
- 25- el-Hâkka, 69/44-47.
- 26- el-A'lâ, 87/6.
- 27- İbn Hişâm, eş-Şuarâ, I, 140-150 (Beyrut 1971/1391).

- 28- et-Tevbe, 9/30.
- 29- er-Râzî, Mefâtihu'l-Gayb, XVI, 32-36.
- 30- en-Nisâ, 4/153.
- 31- er-Râzî, a.g.e., XI, 94-97; el-Kâsimî, Mehâsinü't-Te'vil, V, 1633-1634.
- 32- el-Mâide, 5/18.
- 33- er-Râzî, a.g.e., XI, 192-193; el-Kasimî, a.g.e. VI, 1924-1926.
- 34- er-Rahman, 55/26-27.
- 35- el-Kehf, 18/109.
- 36- en-Nahl, 16/50.
- 37- Âl-i İmrân, 3/18.
- 38- el-İsrâ, 17/42.
- 39- en-Nahl, 16/51-53.
- 40- Fazlurrahman, a.g.e. s.55.
- 41- el-En'âm, 6/50.
- 42- el-En'âm, 6/32; Hüd, 11/51; Yusuf, 12/109.
- 43- el-Kasas, 28/72; ezi-Zâriyat , 51/21.
- 44- el-En'âm, 6/32; Hüd, 11/51; Yusuf, 12/109.
- 45- ez-zuhruf, 43/ 15.
- 46- Süleyman Ateş, Kur'ân-ı Kerîm ve Yüce Meâli, s.489 (Ank. 1983).
- 47- el-Mâide, 5/75.
- 48- et-Tevbe, 9/30.
- 49- et-Tevbe, 9/30.
- 50- et-Tevbe, 9/30.
- 51- el-Mâide, 5/17.
- 52- el-Mâide, 5/17.
- 53- el-Mâide, 5/17.
- 54- et-Tevbe, 9/31.
- 55- Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'ân Dili, IV, 2515 (İst. 1960).
- 56- et-Tevbe, 9/31.
- 57- el-Mâide, 5/72.
- 58- el-Mâide, 5/116. İbn Hazm'a göre Hz.Meryem'in ilâh olduğunu söyleyenler Hıristiyanlardan Berberâniyye fırkasıdır (Hamdi Yazır, a.g. e. III, 1851).
- 59- el-Mâide, 5/116.
- 60- el-Mâide, 5/117.
- 61- Hamdi Yazır, a.g.e., III, 1536.
- 62- en-Nisâ, 4/171.
- 63- en-Nisâ, 4/171.
- 64- Hamdi Yazır, a.g.e., III, 1537.
- 65- en-Nisâ, 4/157.
- 66- en-Nisâ, 4/155.
- 67- en-Nisâ, 4/157.
- 68- en-Nisâ, 4/157.

VAHYE YAPILAN İTİRAZLAR

- 69- en-Nisâ, 4/158.
70- en-Nahl, 16/103.
71- et-Tûr, 52/33.
72- et-Tûr, 52/34.
73- Hûd, 11/13.
74- el-Bakara, 2/23; Yunus, 10/38.
75- eş-Şuarâ, 26/192. Ayrıca bkz. es-Seode, 32/2; Yasin, 36/5; ez-Zümer, 39/1; el-Ğâfir / el-Mü'min, 40/2; Fussilet, 41/2,42; el-Câsiye, 45/2; el-Ahkâf, 46/2; el-Vâkı'a, 56/80; el-Hakka, 69/43; el-İsrâ, 17/106; Tâhâ, 20/4; el-İnsan, 76/23.
76- el-İsrâ, 17/88.
77- Yasin, 36/69; es-Sâffât, 37/36.
78- Yasin, 36/69.
79- es-Sâffât, 37/36. Karşılaştırmız: el-A'râf, 7/184; el-Mü'minûn, 23/25,70; Sebe', 34/8, 46; el-Hicr, 15/6; eş-Şuarâ, 26/27; ed-Duhân, 44/14; et-Tûr, 52/29; el-Kalem, 68/2,51; et-Tekvîr, 81/22.
80- Yunus, 10/2. Karşılaştırmız: Sâd, 38/4; ez-Zuhruf, 43/49; ez-Zâri-yat, 51/39, 52; Yunus, 10/77.
81- ez-Zâriyat, 51/52.
82- ez-Zâriyat, 51/53.
83- el-Fürkan, 25/32.
84- Âl-i İmrân, 3/65.
85- Âl-i İmrân, 3/66.
86- Âl-i İmrân, 3/67.
87- Âl-i İmrân, 3/68; ve ayrıca bkz. er-Râzî, a.g.e., VIII, 93 v.d.; Hamdi Yazır, a.g.e., II, 1134.
88- el-Bakara, 2/124.
89- el-Bakara, 2/140.
90- el-Bakara, 2/140.
91- el-Bakara, 2/141.
92- el-Bakara, 2/111.
93- el-Bakara, 2/113.
94- el-Bakara, 2/113.
95- el-Bakara, 2/113.
96- el-Bakara, 2/113.
97- İbnu'l-Cevzî, Zâdü'l-Mesîr, I, 133; er-Râzî, a.g.e., IV,9.
98- İbn Kesîr, Tefsiru'l-Kur'âni'l-Azîm, I,271-272 (beyrut 1966/1385); en-Neysâbü'rî, Esbâbu'n-Nüzûl, s.22 (Kahire 1967); İbn Cerîr et-Tabe-î, Câmi'u'l-Beyân, I, 495-497 (Mısır 1954/1373); es-Suyûtî, Lübâbu'n-Nukûl, s.16 (Kahire 1382).
99- Hamdi Yazır, a.g.e., I, 469; karşılaştırmız: er-Râzî, a.g.e., IV, 8-9.
100- el-Bakara, 2/113.
101- Hamdi Yazır, a.g.e., I, 470; er-Râzî, a.g.e., IV, 2 v.d.
102- el-Bakara, 2/135.
103- el-Bakara, 2/135.
104- el-Bakara, 2/135.

- 105- el-Bakara, 2/136. Bu âyeti Bakara suresinin 285 ve 286. âyetleriyle karşılaştırınız.
 106- el-Bakara, 2/137.
 107- el-Bakara, 2/120.
 108- el-Bakara, 2/120."
 109- T.Koçyiğit-İ.Cerrahoğlu, Kur'ân-ı Kerim Meâl ve Tefsiri, I, 217 (Ank. 1984). Kur'ân-ı Kerim Yahudi ve Hıristiyanlara bir başka açı-dan bakarak müslümanları aydınlatır. Buna göre, mü'minlere en yaman iki düşmandan biri Yahudiler, diğeri de müşrik (putatapan)' lerdir:

"Ey Muhammed ! İnsanlara en şiddetli düşman olarak, insanlardan Yahudileri ve Allah'a eş koşanları bulursun..." (el-Mâide, 5/82.)

Kur'ân, Yahudi ve müşriklere ait bu tesbitten sonra, nazarlarımızı-zı Hıristiyanlara çevirir:

"İnananlara sevgice en yakın olarak 'Biz Hıristiyanız' diyenleri bulursun" (el-Mâide, 5/82). Kur'ân bu yakınlığa sebep olarak onların içinde bilginler ve rahiplerin bulunmasını ve bunların mütevazili-ğini gösterir (el-Mâide, 5/82).

Kur'ân-ı Kerim'e göre, Yahudi ve müşrikler imandan uzak ve fâ-sık kimselerdir. Dünyaya, menfaatlerine bağlılıkları son derece aşırıdır. Allah'a bağlanma derecesinde ve hatta ondan daha ileri derecede dünyaya düşkündürler. Hatta bir başka âyet Yahudilerin dün-yaya düşkünlüğünün müşriklerden daha ileri olduğunu belirtir. (el-Bakara, 2/96). Bunun sebebini Kur'ân kalplerinin katı, kasvetli ve merhametsiz oluşuna bağlar (el-Mâide, 5/13). Bunlar, fesade meyilli, hakka karşı fevkalâde kibirli kişilerdir; peygamberleri yalanlama ve öldürmede, isyan ve ihtilâl çıkarmada tecrübeleri çok fazla-dır (er-Râzi, a.g.e., XII, 65-67 ve karşılaştırınız: Hamdi Yazır, a.g.e., III, 1791 v.d.).

Kur'ân Yahudilere nazaran Hıristiyanları daha mutedil bulur. Gerçi genelde Hıristiyanlar mü'min değildiler; inanmışlara düş-manlık bunlarda da vardır. Fakat, ikisi karşılaştırıldığı zaman Yahudilerin düşmanlığının, Hıristiyanların ise mü'minleri sevebilme kabiliyetlerinin daha fazla olduğu görülür. Yani Yahudilerin sevgi ve dostluk ihtimali hiç yok değildir. Ama çok da değildir. Yok denecek kadar azdır. Hıristiyanlarınsa ise, onlara nisbetle daha fazladır (Hamdi Yazır, a.g.e., III, 1792). Tarihi bir gerçek olarak da, nüfusla-rına oranla müslüman olan Hıristiyanlar Yahudilerden kat kat fazladır. Hıristiyanların, Yahudiler kadar mağrur ve merhametsiz olmadıklarına Kur'ân, bir başka âyette de işaret etmektedir (el-Hadîd, 57/27).

Ehl-i Kitâb'ın iki kanadını teşkil eden Yahudi ve Hıristiyanları, müslümanlara karşı tutumları açısından tahlil eden Kur'ân-ı Ke-rim, bir başka âyette, bunların yiyeceklerinin ve belli usuller dairesinde kestikleri şeylerle kadınlarını nikâhlamanın ümmet-i Muhammed'e helâl olduğunu bildirir (el-Mâide, 5/5). Bu âyet, özellikle yadelerde yaşayan veya gayr-i müslim nüfusun yoğun olduğu ülke-lerde çahşmak zorunda olan müslümanlar için ferahlık getirmektedir.

- 110- Veya benzeri bir rahatsızlık veya vücut sakatlığı.
 111- el-Buhâri, es-Sahih, gusl, 20; Müslim, es-Sahih, hayz, 75; fedâil, 155; Ahmet İbn Hanbel, II, 315; Tirmizi, tefsir, Ahzâb suresi kısmı (Mübârekfûri, Tuhfetü'l-Ahvezi, IX, 88; Medine 1967).

- 112- Ebussuûd Efendi, İrşâdü'l-Akli's-Selîm, IV, 220 (Mısır 1952).
- 113- el-Ahzâb, 33/69.
- 114- el-Mâide, 5/20-24.
- 115- el-Bakara, 2/49.
- 116- el-Bakara, 2/50.
- 117- el-Bakara, 2/51.
- 118- el-Bakara, 2/53.
- 119- el-Bakara, 2/54.
- 120- el-Bakara, 2/55.
- 121- el-Bakara, 2/61.
- 122- en-Nesefî, Med âriku't-Tenzîl, III, 315 (Mısır ?) ; Ebussuûd Efendi, a.g.e., IV, 220.
- 123- ez-Zemahşerî, el-Keşşaf, III, 433; et-Tabresî, Mecme'u'l-Beyân, IV, 267; er-Râzî, a.g.e., XXV, 233; Ebussuûd Efendi, a.g.e., IV, 220.
- 124- en-Enbiya, 21/41.
- 125- ez-Zâriyat, 51/51-52. Bu fıkra bir münasebetle yukarıda yazılmıştı.
- 126- ez-Zâriyat, 51/54-55.
- 127- eş-Şuarâ, 26/23-27.
- 128- eş-Şuarâ, 26/34-35, 49.
- 129- eş-Şuarâ, 26/49.
- 130- Hûd, 11/17.
- 131- el-Kasas, 28/48.
- 132- Bkz. İbnu'l-Cevzî, a.g.e., III, 82-83.
- 133- el-En'âm, 6/91.
- 134- el-En'âm, 6/91.
- 135- Meryem, 19/37.
- 136- el-Bakara, 2/213; Yunus, 10/93; el-Câsiye, 45/17; Âl-i İmrân, 3/7-8.
- 137- Burada çok büyük meydan savaşlarına kadar varan Avrupa' daki mezhep kavgaları ile asırlardır devâm eden Sünnî ve Şii ayrışığı hatırlanabilir.
- 138- el-Hadîd, 57/16; el-Kasas, 28/45; el-Enbiyâ, 21/44.
- 139- Âl-i İmrân, 3/103.
- 140- Âl-i İmrân, 3/105.
- 141- er-Rûm, 30/32.
- 142- et-Tirmizî, fedâilü'l-Kur'ân, 14; ed-Dârimî, II, 435.
- 143- el-Mâide, 5/110.
- 144- el-Mâide, 5/110.
- 145- es-Sâff, 61/6.

الاعتراضات على الوحي

أرسل الله رسله كى يسعد الانسان فى الدارين . أول الانبياء هو آدم عليه السلام و آخرهم محمد صلى الله عليه و سلم و أعلم القرآن الكريم انه قد ارسل الى كل امة رسولا و قص علينا الله سبحانه و تعالى قصص بعضهم .

و قد أرسل محمد صلى الله عليه و سلم للناس كافة . و الانبياء بشر مثلنا قد ولدوا و هم يأكلون و يشربون و ينامون و يستيقظون الا انهم يوحي اليهم . و كل نبى منذ آدم عليه السلام لم يوءمن به قومه فى أول الامر و قيل انه شاعر أو ساحر أو مجنون أو مسه الشيطان .

واليهود أشد عداوة للانبياء عليهم السلام بالنسبة للامم الاخرى . و قالتان عزيزا ابن الله و قالت لموسى أرنا الله جهرة و آلمت عيسى عليه السلام بالطرق المختلفة . و قالت النصرانية ان المسيح ابن الله ثم زعمت أنه رب و ادعت ان الالهة ثلاثة و ابتعدت بهذا الكفر عن الحق اشد البعد . و يجيب القرآن الكريم على هذا الزعم و يرفضه .

و قال مشركو مكة لمحمد عليه السلام انه تعلم القرآن من غيره . و قالوا انه أساطير الاولين و لم يفوزوا بهذا الزعم ثم ادعوا أن محمدا يختلقه . و يجيب القرآن الكريم على كل هذا المزاعم و يرفضها و يطلب منهم أن يأتوا بمثل هذا القرآن لكنهم عجزوا عن الاتيان بمثله .

و يرفض القرآن الكريم الاباطيل حول ابراهيم عليه السلام و يخبر أنه كان حنيفا مسلما (انتهى ملخص المقال) .